

אגרת הרמב"ן

אגרת הרמב"ן

האגרת הזאת שלח הרמב"ן ז"ל לקטלוניא לבנו, לזרוזו על הענוה, וצוה אותו שיקראנה פעם אחת בשבוע, וילמד גם בניו עמו, ויהיו רגילים בה בעל פה, כדי לחנכם בילדותם ביראת שמים. וכישר לו שביום שיקרא האגרת הזאת יענוהו מן השמים כל מה שישאל. וכל מי שירגיל לאומרה, בודאי יהא ניצול מכל צרה, ומוכטח לו שהוא בן עולם-הבא. (מספר "מעולפת ספירים")

"שִׁמְעוּ בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ, וְאַל-תִּטְּשׁוּ תוֹרַת אֲמִיךָ". (משלי א, ח)
תִּתְּנֶהָג תָּמִיד לְדַבֵּר כָּל דְּבָרֶיךָ בְּנִחַת לְכָל אָדָם וּבְכָל
 עֵת, וּבְזֶה תִּנְצֹל מִן הַפְּעַס, שֶׁהִיא מְדָה רָעָה
 לְהַחֲטִיֵּא בְּנֵי אָדָם. וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (נדרים כא): כָּל
 הַפּוֹעֵס כָּל מִיּוֹנֵי גֵיהֶנֶם שׁוֹלְטִין בּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת יא, ט): "הִסֵּר
 פֶּעַס מִלִּבְּךָ, וְהֵעֵבֵר רָעָה מִבְּשָׂרְךָ". וְאִין 'רָעָה' אֵלָא
 גֵּיהֶנֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי טז, ד): "וְגַם-רָשָׁע לְיוֹם רָעָה".

וְכֹאֲשֶׁר תִּנְצֹל מִן הַפְּעַס, תִּעְלֶה עַל לִבְּךָ מֵדַת הָעֲנוּהָ,
 שֶׁהִיא מְדָה טוֹבָה מִכָּל הַמְּדוֹת הַטּוֹבוֹת,
 שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כב, ד): "עֵקֶב עֲנוּהָ יִרְאֵת ה'". וּבַעֲבוּר הָעֲנוּהָ
 תִּעְלֶה עַל לִבְּךָ מֵדַת הִירְאָה, כִּי תִתֵּן אֶל לִבְּךָ תָּמִיד מֵאִין
 בָּאתָ, וְלֹאֵן אַתָּה הוֹלֵךְ, וְשֹׂאֲתָה רַמָּה וְתוֹלְעָה בְּחַיִּיךָ וְאִף
 כִּי בְּמוֹתְךָ, וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עֹתִיד לִתֵּן דִּין וְחֹשְׁבוֹן לִפְנֵי
 מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים א ח, כז): "הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי
 הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלְפוּךָ אִף כִּי לְבוֹת בְּנֵי-אָדָם". וְנֶאֱמַר (ירמיה
 כג, כד): "הֲלוֹא אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ אֲנִי מְלֵא, נְאֻם-ה'".
וְכֹאֲשֶׁר תַּחֲשֹׁב אֶת כָּל אֱלֹהִים, תִּירָא מִבּוֹרְאֶךָ, וְתִשְׁמַר מִן
 הַחֲטָא. וּבְמֵדוֹת הָאֱלֹהִים תִּהְיֶה שְׂמִיחַ בְּחִלְקֶךָ. וְכֹאֲשֶׁר
 תִּתְּנֶהָג בְּמֵדַת הָעֲנוּהָ, לְהִתְבּוֹשֵׁשׁ מִכָּל אָדָם וְתִתְּפַחַד מִמֶּנּוּ
 וּמִן הַחֲטָא, אֲזִי תִשְׁרֶה עָלֶיךָ רוּחַ הַשְּׂכִינָה וְזִיו כְּבוֹדָה וְחַיִּי
 עוֹלָם הַבָּא.

וְעַתָּה בְּנִי, דַּע וּרְאֵה, כִּי הַמִּתְנַאֵה בְּלִבּוֹ עַל הַבְּרִיּוֹת
 מוֹרֵד הוּא בְּמַלְכוּת שָׁמַיִם, כִּי מִתְפָּאֵר הוּא
 בְּלְבוֹשׁ מַלְכוּת שָׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צג, א): "ה' מֶלֶךְ גִּבּוֹר
 לְבֵשׁ וְגו'. וּבִמָּה יִתְנַאֵה לֵב הָאָדָם? אִם בְּעֵשֶׂר - ה'
 מוֹרֵשׁ וּמַעֲשִׂיר" (שמואל-א ב, ז). וְאִם בְּכָבוֹד - הֲלוֹא לֵאלֹהִים
 הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (דברי-הימים-א כט, יב): "וְהָעֵשֶׂר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ",
 וְאִיךָ מִתְפָּאֵר בְּכָבוֹד קוֹנוֹ? וְאִם מִתְפָּאֵר בְּחִכְמָה - "מִסִּיר
 שִׁפְהָ לְנֶאֱמָנִים, וְטַעַם זִקְנִים יִקַּח" (איוב יב, כ). נִמְצָא הַכֹּל
 שְׂוֵה לְפָנֵי הַמָּקוֹם, כִּי בְּאִפּוֹ מִשְׁפִּיל גִּבּוֹר וּבְרִצּוֹנוֹ מַגְבִּיֵה
 שְׁפָלִים, לְכֵן הַשְּׁפֵל עֲצָמָךְ וַיִּנְשֹׂאֲךָ הַמָּקוֹם.

עַל - כֵּן אֶפְרֵשׁ לְךָ אֵיךְ תִּתְנַהֵג בְּמִדַּת הָעֲנוּוָה לְלַכֵּת בָּהּ
 תָּמִיד:

כָּל דְּבָרֶיךָ יִהְיוּ בְּנִחַת, וּרְאֵשֶׁךָ יִהְיֶה כְּפוּף, וְעֵינֶיךָ יִבִּיטוּ
 לְמַטָּה לְאָרֶץ, וְלִבְךָ לְמַעְלָה. וְאַל תִּבְטַב בְּפָנֵי אָדָם
 בְּדַבְרֶךָ עִמוֹ. וְכֹל אָדָם יִהְיֶה גָדוֹל מִמֶּךָ בְּעֵינֶיךָ. אִם חָכָם
 אוֹ עֹשִׂיר הוּא עֲלֶיךָ לְכָבוֹד, וְאִם רָשׁ הוּא וְאַתָּה עֹשִׂיר אוֹ
 חָכָם מִמֶּנּוּ, חֲשֹׁב בְּלִבְךָ כִּי אַתָּה חַיֵּב מִמֶּנּוּ וְהוּא זָכָאי
 מִמֶּךָ, שְׂאֵם הוּא חוֹטֵא הוּא שׁוֹגֵג, וְאַתָּה מִזִּיד.

בְּכֹל דְּבָרֶיךָ, וּמַעֲשֵׂיךָ וּמַחֲשֻׁבוֹתֶיךָ, וּבְכֹל עֵת, תִּחְשֹׁב
 בְּלִבְךָ כְּאִלּוֹ אַתָּה עוֹמֵד לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 וְשִׁכְנָתוֹ עֲלֶיךָ, כִּי כְבוֹדוֹ מְלֵא כָּל הָעוֹלָם. וּדְבָרֶיךָ יִהְיוּ
 בְּאִימָה וּבִירְאָה, כְּעֹבֵד הָעוֹמֵד לְפָנֵי רַבּוֹ. וְתִתְבַּיֵּשׁ מִכָּל
 אָדָם. וְאִם יִקְרָאֲךָ אִישׁ אֶל תַּעֲנֵנּוּ בְּקוֹל רָם, רַק בְּנִחַת,
 כְּעוֹמֵד לְפָנֵי רַבּוֹ.

וְהוּי זְהִיר לְקָרוֹת בַּתּוֹרָה תָּמִיד, אֲשֶׁר תּוּכַל לְקַיְמָהּ.
 וְכֹאֲשֶׁר תִּקְוֶה מִן הַסֵּפֶר, תִּחַפֵּשׂ בְּאֲשֶׁר לְמַדַּת אִם
 יֵשׁ בּוֹ דָּבָר אֲשֶׁר תּוּכַל לְקַיְמוֹ. וּתְפַשֵּׁשׂ בְּמַעֲשֵׂיךָ בְּבִקְרָה
 וּבְעֶרְבֹ, וּבִזְזָה יִהְיֶה כָּל יְמֶיךָ בְּתַשׁוּבָה.

וְהִסֵּר כָּל דְּבָרֵי הָעוֹלָם מִלְּבָבְךָ בְּעֵת הַתְּפִלָּה, וְהִכֵּן לְבָבְךָ
 לְפָנֵי הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא, וְטַהַר רַעֲיוֹנֶיךָ. וְחָשַׁב
 הַדְּבֹר קִדְּם שְׁתוֹצִיאֲנֵנוּ מִפִּיךָ. וְכֵן תַּעֲשֶׂה כָּל יְמֵי חַיֵּי
 הַבְּלִיָּה בְּכָל דָּבָר וּדְבָר, וְלֹא תַחֲטָא. וּבִזְזָה יִהְיֶה דְּבָרֶיךָ
 וּמַעֲשֵׂיךָ וּמַחֲשַׁבוֹתֶיךָ יִשְׂרָיִם, וּתְפַלְתֶּךָ תִּהְיֶה זָכָה וּבְרָה
 וְנִקְיָה וּמְכוֹנֶת וּמְקַבֶּלֶת לְפָנֵי הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר
 (תהלים י, י"ז) : "תִּכְיֶן לְבָבִי תִקְשִׁיב אֲזַנְךָ".

תִּקְרָא הָאֲגֵרֶת הַזֹּאת פַּעַם אַחַת בְּשָׁבוֹעַ וְלֹא תִפְחַת,
 לְקַיְמָהּ וּלְלַכֵּת בָּהּ תָּמִיד אַחַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
 לְמַעַן תִּצְלִיחַ בְּכָל דְּרָכֶיךָ וְתִזְכֶּה לְעוֹלָם-הַבָּא הַצָּפוֹן
 לְצַדִּיקִים. וּבְכָל יוֹם שֶׁתִּקְרָאנָה יַעֲנוּךָ מִן הַשָּׁמַיִם כֹּאֲשֶׁר
 יַעֲלֶה עַל לְבָבְךָ לְשֵׁאל, עַד עוֹלָם. אָמֵן סְלָה.